

İŞ DÜNYASI GÜNDEMİ

2025 YILI GENEL DEĞERLENDİRMESİ

2025 genel olarak zor bir yıl oldu. Sermayeler eridi. Satın alma gücü düştü. Öz sermayeler küçüldü.

Süleyman EKİNCİ
İÇASİFED Başkanı

2025 YILI GENEL DEĞERLENDİRMESİ

2025 genel olarak zor bir yıl oldu. Faiz oranlarının yüksek olması, finansmana erişimin zor olması ve yüksek enflasyon hepimizi bir beden küçülttü. Sermayeler eridi. Satın alma gücü düştü. Öz sermayeler küçüldü.

İlk kez çalışanın da çalıştırının da mutsuz olduğu bir süreç yaşıyoruz. Gelir adaletsizliği her geçen gün daha da derinleşiyor. Bu sarmaldan çıkmanın yolu; başta enflasyonu kontrol altına almak, faiz oranlarını kademeli düşürmek ve katma değerli üretimden geçer.

Sonrasında vergi adaleti sağlanmalı; vergi ve gelir adil olmadan sosyal adaleti sağlamamız mümkün olmaz.
GSMH'nin %80'ini %20'lik kısım alıyor. Bu da çok sürdürülebilir değil. Ocak ayında toplam gelir vergisinin %99'u stopaj yoluyla sağlanmıştır. Ocak ayında ödediğimiz faiz gideri 10.6 milyar dolar. (Bu parayla 2 adet Marmaray yaparız.) Bu yıl faiz gideri için 2.7 trilyon ayrılmıştı. Sadece ocak ayında 456 milyar faiz ödendi. Bu yaklaşık hedefin %20'si. Buradan çıkmanın yolu yapısal, kalıcı ve sürdürülebilir reformlarla mümkündür. Uzun vadeli bir kalkınma planı, üretim odaklı dijital ve teknolojik yatırımları mutlaka hayata geçirmek zorundayız..

Hepimizin bireysel değil de toplumsal düşünceye sahip olmamız şart. Bu ülkenin dinamik ve üretken iş gücünü harekete geçirmemiz gerekmektedir. Coğrafi ve lojistik avantajlarımız var. Endemik bitki örtümüz ve ürün çeşitliliğimiz var. Turizm, sağlık, kültür ve tarihî mirasımız var, yetişmiş insan kaynağımız var. İşçi ithalatını ve yetişmiş insan ihracatını dizginlememiz gerekiyor. Başta kamu olmak üzere israf ekonomisinden çıkmamız şart. Kazandığımızdan daha fazlasını tüketemeyiz; ayağımızı yorganımıza göre uzatmalıyız.

Beş milyonun üzerinde "ev genci"ni üretime ve istihdama kazandırmak zorundayız.

İson yirmi yılda sanayi üretiminin GSMH içindeki payı yüzde 30'lardan yüzde 20'lere gerilemiş durumda. Bunun kök nedenine bakmamız gerekiyor.

Fason üretimle değil; teknolojiye dayalı, katma değeri yüksek ürünlerle büyümek zorundayız. Sadece üretmek yetmez, değer üreten üretim yapmalıyız.

Dört mevsimi yaşayan; denizi, dağı, ovası, bağı olan muhteşem bir vatana sahibiz. Üç tarafı denizlerle çevrili bir ülkede hâlâ ağırlıklı olarak karayolu taşımacılığına bağlı kalmamız büyük bir stratejik eksiklikler.

Konut yatırımlarına gösterdiğimiz ilgiyi; tarıma, hayvancılığa, sanayiye ve üreticiye de göstermeliyiz.

Deniz taşımacılığı ve lojistikte hak ettiğimiz seviyeye ulaşamıyoruz. Deniz ürünlerinden yeterli ekonomik değer yaratamıyoruz. Turizmde potansiyelimiz çok yüksek olmasına rağmen aldığımız pay, potansiyelimizin gerisinde kalıyor. Binlerce yıllık medeniyetlere ev sahipliği yapmış bu kadim toprakların kültürel mirasını daha güçlü biçimde ortaya çıkarmamız gerekiyor mu? Türkiye; Anadolu gibi eşsiz bir coğrafyada, tarih, tarım, sanayi, turizm ve denizi aynı anda stratejik bir avantaja dönüştürmek mümkündür. Kuzey Avrupa ülkelerinden daha güzel kayak merkezlerimiz var. 10 milyonluk İsveç'in, kar turizminden aldığı payın yüzde 10'unu alamıyoruz. Termal sularımız kalite olarak dünya ortalamasının üstünde olmasına rağmen neredeyse hiç yabancı turist alamıyoruz. Sağlık turizmi başta olmak üzere birçok alanda çok avantajlara sahibiz ama kullanamıyoruz.

Meralarımız, ovalarımız daha verimli kullanılmalı. Bölgesel farklılıklarımızı minimize ederek tekrar bu verimlilik topraklarını harekete geçirebilir ve kalkınmayı ülkenin tamamına yaymalıyız. Konut yatırımlarına gösterdiğimiz ilgiyi; tarıma, hayvancılığa, sanayiye ve üreticiye de göstermeliyiz. Üretmekten başka çaremiz yok. Beton ekonomisiyle değil, üretim ekonomisiyle büyümek zorundayız. Mustafa Kemal Atatürk'ün dediği gibi: "Tam bağımsızlık ancak ekonomik bağımsızlıkla mümkündür." Bunların hepsini yapacak idrake de kuvvete de sahibiz. Enseyi karartmaya mahal yok. İnandığımızda, planladığımızda ve birlikte hareket ettiğimizde yaparız. Bu milletin yeri; gelişmiş, medeni, zengin ve mutlu ülkelerin bulunduğu birinci ligidir. Bunu hep beraber yapacağız. Yeter ki millî şuurumuzu kaybetmeyelim. Bu ülkenin nasıl kurulduğunu, hangi

bedellerle ayakta kaldığını unutmayalım. Her santimetresi şehit kanyıyla sulanmış bu vatan bize emanet. Atalarımıza borcumuz var. Bu borç sözle değil, çalışarak ödenir. Bugün bazıları çareyi yurt dışında arıyor. Oysa unutmayalım: Vatan gibi diyar, ana gibi yar olmaz. Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu bu Cumhuriyet; kolaylıkla değil, fedakârlıkla inşa edildi. Kurucu ayarlardan sapmadan, sorumluluktan kaçmadan, üretmeden, emek vermeden güçlü bir gelecek kurulamaz. Bu ülkede her bireyin kendi alanında yapacak çok şeyi vardır. Herkes bulunduğu görevde en iyisini yapmakla mükelleftir.

Süleyman EKİNCİ
İÇASİFED Başkanı

Bir kurtarıcı beklemeyin. Kurtarıcı sizsiniz. Kurtarıcı biziz. Gelecek, bugünden daha iyi olacak. Hep birlikte başaracağız. Yan yana çok olamazsak, ayrı ayrı yok oluruz.

Dörtnala gelip Uzak Asya'dan Akdeniz'e bir kısrak başı gibi uzanan bu memleket, bizim.

Beton ekonomisiyle değil, üretim ekonomisiyle büyümek zorundayız.